

„Het is zowat het mooiste van de kerstboom,” zei Piet.

„Ja”, zei moeder. „Maar Kerstmis is dan ook het feest van het Licht. Omdat er op een donkere nacht, heel lang geleden, een Kindje geboren werd. En dat Kindje heeft later, toen het groot geworden was, heel veel mensen gelukkig gemaakt.”

En toen vertelde vader het verhaal van Christus’ geboorte, daar in die stal, en van de ster die aan de hemel verscheen. De ster, die de herder bij hun schapen en de drie Koningen de weg wees naar de plaats waar het Christuskindje in zijn kribbetje lag. Moeder en Ans en Piet en Bob luisterden naar vader en daarna zongen ze een paar kerstliedjes.

Al die tijd gloeide en glinsterde Bobbies rode lichtje tussen de groene takken. En ze waren allemaal blij dat Bobbie het gevonden had.

D. A. Cramer-Schaap

Een van de heilige drie koningen

Sinds mensenheugenis was het zó’n koude winter niet geweest! Als de kleine Warjuscha, die met haar grootvader midden in het grote, donkere bos woonde, in bed lag, kon zij in de verte de wolven horen huilen. Dan trok zij rillend de oude kapotte paardedeken over haar hoofd en stopte haar vingers in haar oren. ‘s Nachts was Warjuscha bang voor de wolven, maar overdag, als de zon zo vrolijk schitterde op de sneeuw en grootvader haar uitlachte en beweerde dat de wolven alleen maar huilden omdat ze jaloers op de mensen waren met hun lekker warme huizen, was zij al haar angst alweer vergeten.

Het liep nu tegen Kerstmis.

Grootvader zei dat hij nodig naar het dorp moest; hij had zo goed als geen tabak meer en een Kerstmis zonder pijp kon hij zich niet voorstellen. Ook allerlei andere dingen had hij nodig. Hij had kou gevat en hoestte lelijk, maar toen Warjuscha zei, dat zij best in het dorp boodschappen kon gaan halen, wilde hij daar niet van weten. „Drie

uur heen en drie uur terug, dat is toch veel te ver voor een meisje van acht jaar," zei hij, maar of hij daarbij ook aan de wolven dacht wist Warjuscha niet. Wie weet waar hij aan dacht!

Zo vertrok hij dan in alle vroegte, met stok en lantaarn. Warjuscha stond voor het raam en keek hem na tot zij het licht van de lantaarn niet meer kon zien. Bang was zij niet. Grootvader liet haar vaak in de hut alleen. Hij was houthakker en moest dikwijls diep in het bos werken.

Waarom zou zij ook bang zijn? Overdag vertoonden de wolven zich niet in de buurt van de mensen en wie zou het in zijn hoofd krijgen haar kwaad te doen? Die gedachte kwam niet eens bij haar op. Zij kende immers iedereen en de mensen kenden haar. En bovendien: wie zou zich met dit barre weer in het onherbergzame bos wagen?

Zij ruimde de tafel op en veegde het kamertje aan. Zij wierp een houtblok op de kachel en vulde de voorraad aan uit de schuur. Aan de haak op de deur zag zij grootvaders oude kapotte schaapspels hangen, die hij bij zijn werk droeg; vandaag had hij zijn dikke duffel aan, waar hij het altijd koud in had, maar als hij naar het dorp ging, wilde hij er netjes uitzien, en voor een nieuwe pels ontbrak hem het geld.

Toen zij klaar was, ging zij aan de tafel zitten en haalde uit de tafellade haar schatten te voorschijn: een rood lintje en een groen, drie koperen knopen, een armbandje met een kapot slootje dat haar moeder die gestorven was haar nog gegeven had en - het mooist van alles - het plaatje met de drie koningen, dat grootvader verleden jaar Kerstmis bij de tabak had gekregen.

Grootvader zei dat het alleen maar reclame voor de tabak was en dat zag je ook wel, omdat de kistjes die de koningen droegen geen goud, geen wierook en geen myrrhe bevatten, maar tabak, sigaren en sigaretten!

Maar toch werd zij het nooit moe naar de mannen in de mooie mantels te kijken en naar hun gouden kronen: precies de kroon die het Mariabeeld in de kerk van Mochawo droeg, waar Warjuscha als het zomer was en de wegen weer begaanbaar waren, geregeld met grootvader heen ging.

Maria, haar buurmeisje dat halverwege Mochawo woonde, zei dat de heilige drie koningen elk jaar tegen Kerstmis door het bos kwamen op weg naar Bethlehem. Zij beweerde zelfs dat zij het vorige jaar hun voetstappen in de sneeuw en de stralende ster aan de hemel gezien had die hun de weg wees. Maar toen Warjuscha er met grootvader over gesproken had, had die alleen maar gelachen en gezegd dat Maria een grote gans was en dat Warjuscha niet alles geloven moest wat die haar vertelde. 'Maar toch,' dacht Warjuscha toen ze de drie koningen weer voorzichtig in de tafella schoof, 'kon Maria best gelijk heben. Had grootvader ook niet gelachen om de raaf die volgens Maria twee dagen op het dak van haar huis gezeten had - een teken dat er spoedig in dat huis een ongeluk gebeuren zou, - en wás Maria's grootmoeder niet diezelfde week nog van de hooiwagen gevallen?'

„Klap," zei de la, en „klik" zei ook meteen de klink van de deur; tot haar verbazing zag Warjuscha de deur heel langzaam opengaan en een man op de drempel staan, een grote man met een baard en een stok in de hand.

Ze keken elkaar aan en geen van beiden zei iets, maar Warjuscha's hart begon sneller te kloppen.

Zij kende die man niet; zij wist zeker dat het niet iemand uit de buurt was. Wat wilde

hij en hoe kwam hij hier midden in het bos, waar alleen maar houthakkers de weg wisten? Langzaam kwam hij naar haar toe en bleef bij de tafel staan. Hij keek de kamer rond; zijn ogen gingen van de schaapspels aan de deur naar de zaag aan de wand, van de zaag naar grootvaders pijp en tabakspot op tafel en van de tabakspot naar het stuk spek aan de spijker boven de haard, om tenslotte op haar te blijven rusten. „Ik ben verdwaald,” zei hij, „ik moet naar Perjebori, naar het station.” Het klonk verre van vriendelijk. Hij sprak de woorden anders uit dan grootvader, maar als tante Nina die uit de grote stad Moskou kwam en grootvader eens bezocht had. „Zou je vader mij met de slee naar Perjebori kunnen brengen?” Zij schudde van nee. „We hebben geen paard,” zei ze zacht, en „grootvader is niet thuis. Hij is naar Mochawo om tabak.”

„Wanneer komt hij terug?“

„Zo gauw mogelijk,“ zei ze. „Om de wolven,“ liet zij er op volgen.

Hij gooide zijn muts op tafel en ze zag dat hij blond haar had. Weer vroeg ze zich af, hoe hij toch in het bos gekomen was . . . Of zou hij misschien . . .

Haar adem stokte; zij dacht aan het verhaal van Maria: vreemde voetstappen tegen Kerstmis in de sneeuw . . . zou het een van de koningen zijn? Maar er waren er toch drie? Zouden de anderen misschien buiten staan?

De man trok een stoel naar zich toe, en ging tegenover haar zitten. Of hij haar gedachten raadde, zei hij: „We waren met ons drieën; de twee anderen ben ik kwijt geraakt, gisteren in de sneeuwstorm. Zijn die hier niet langs gekomen?“

Nu wist Warjuscha het zéker. Het wás een van de koningen. Hij had nog een verre reis voor de boeg; daarom wilde hij zeker in Perjebori de trein nemen.

„Ik heb niemand gezien!“ zei ze bevend.

Hij trok de tabakspot naar zich toe en keerde die om op de tafel. Teleurgesteld zette hij hem weer neer: hij was leeg.

„Heb je niets te eten?“ vroeg hij en keek naar het spek boven de haard.

„Een koning!“ dacht ze, „een koning mag je niets weigeren. Daar zal grootvader het toch zeker wel mee eens zijn . . . “

Zij stond op en liep naar de haard; voordat zij de ketel met soep - hun avondeten - boven het vuur hing, wierp zij gauw de grote houtblokken op de vlammen. „Bewaar die tot vanavond,“ had grootvader gezegd, maar een koning moest het toch warm hebben! De man aan tafel volgde aandachtig haar bewegingen. Hij scheen tevreden, want toen zij terug kwam, vroeg hij - en het klonk al veel vriendelijker - „Wonen jullie alleen hier in het bos?“

Warjuscha knikte.

„Vader is in de oorlog gevallen,“ zei ze, „en moeder is dood.“ Maar ze dácht aan de lege tabakspot en aan het zakje tabak in de tafella, de dure tabak die grootvader alleen op feestdagen rookte en die daar nu op Kerstmis wachtte. Even nog aarzelde ze, toen haalde ze het te voorschijn en schoof het hem toe. Ze wist dat grootvader dit ook gedaan zou hebben. Hij bedankte niet, maar begon meteen zijn pijp te stoppen en te roken. De fijne tabak scheen hij doodgewoon te vinden, want hij zei er niets van . . . daar was hij dan ook een koning voor.

Telkens moest zij tersluiks naar hem kijken en daarbij dacht ze dat ze zich een koning toch anders voorgesteld had . . . meer als die op het plaatje, met kroon en fluwelen mantel, maar ze begreep ook wel dat je zó aangekleed, in de sneeuw niet lopen kon. De mantel zou aan de doornstruiken blijven hangen en scheuren. De kroon zou door de wind afwaaien en zelfs een koning zou niet dit weer bevroren oren krijgen als hij geen muts op had. Ze had hem graag wel honderd dingen willen vragen: of het waar was dat hij het vorig jaar ook door het bos gekomen was of dat Maria zich vergist had. Hoe hij altijd de weg wist; want sterren kun je toch alleen 's nachts zien en of hij helemaal niet bang voor de wolven was - maar ze durfde het niet; ze durfde hem nauwelijks aan te kijken!

Toen de soep kookte zette zij een dampend bord voor hem neer en toen hij zwijgend weer naar het spek keek, klom zij haastig op een stoel om het van de haak te nemen. Met een groot mes, dat hij uit zijn zak haalde, sneed hij er een flink stuk af en begon gulzig te eten. Je kon duidelijk zien dat hij op zijn verre tocht honger had geleden.

Voor zichzelf haalde Warjuscha een homp brood uit de broodtrommel en met verbazing zag zij hoe hij nu al voor de derde maal zijn bord volschepte.

Zij zuchtte; er zou voor hen niet veel overblijven, maar er komt niet elke dag een koning bij je op bezoek en dan nog wel een van de heilige drie koningen!

Eindelijk scheen hij dan toch verzadigd te zijn. Hij schoof zijn bord weg en vroeg: „Hoe laat kan je grootvader terug zijn?”

„Elk ogenblik,” zei ze. „Hij had er al kunnen wezen!” en het verbaasde haar dat hij daarvan scheen te schrikken. Hij stond haastig op, verborg het mes weer onder zijn kleren en bromde: „Ik moet gaan!” Ze miste de moed hem te vragen of hij niet op grootvader wou blijven wachten. Een koning op zo'n verre reis mocht je natuurlijk niet ophouden, maar ze vond het wel jammer.

„Kan ik nog iets voor u doen?” stamelde ze.

Hij keek om zich heen, liep toen naar de deur, nam de oude schaapspels van de haak en kwam er mee terug naar de tafel.

Toen trok hij haastig zijn eigen pels uit, smet die op de grond, schoot grootvaders pels aan, mompelde wat en verdween.

Verbluft bleef Warjuscha achter. Waarom deed hij dat?

Ze raapte de pels van de grond op en bekeek hem. Ze stelde vast dat hij beter was, veel beter dan de oude die hij had meegenomen.

Opeens begon zij te lachen! Het was haar duidelijk geworden. De drie kistjes van de koningen hadden haar op het spoor gebracht. De drie koningen brachten immers geschenken mee!

Deze pels was het geschenk dat hij voor hen achterliet!

Ze hing hem eerbiedig over de leuning van haar stoel en daarbij viel haar iets op dat haar verbaasde. Op de rug waren twee cijfers ingebrand; een zeven en een acht. De cijfers had grootvader haar geleerd: achtenzeventig; zij kon zich niet vergissen. Wat zou dat te betekenen hebben?

Maar daar was grootvader. Ze had hem niet eens horen binnenkomen! Daar stond hij op de drempel en keek naar het lege bord op tafel. Hij snoof de geur van de soep op en op zijn gezicht was duidelijk te lezen: „Wat heeft dat te betekenen?”

Ze vloog op hem toe en trok hem aan zijn mouw mee naar de tafel.

„Grootvader, grootvader,” stamelde ze en ze viel over haar eigen woorden, „ben je hem niet tegengekomen?”

Hij keek haar bezorgd aan en schudde zijn hoofd.

„Wat bedoel je, kind en waarom heb je . . . ” maar zij liet hem niet uitspreken.

„Een van de heilige drie koningen is hier geweest, hij heeft naar je gevraagd. Hij was verdwaald en moest naar Perjebori. Hij was alleen; de anderen waren er niet bij; ik heb hem je soep gegeven en . . . ” Zij zweeg, want ze zag aan zijn gezicht dat hij het niet geloofde.

„Heus, grootvader!” riep ze, „hij was het echt!”

Toen ging grootvader voor haar staan en tilde haar kin op.

„Hij heeft je toch niets gedaan?” vroeg hij.

Wel nee, hoe kon grootvader dat nu denken!

„Hij heeft juist wat voor je achtergelaten,” zei ze triomfantelijk. „Een geschenk: een mooie pels en je oude heeft hij meegenomen. Geloof je het nu nóg niet?”

Maar grootvader scheen het nog niet te willen begrijpen. Ze hoorde hem mompelen:

„Een koning! Een mooie koning, een weggelopen boef! In Mochawo heb ik gehoord dat hij hier in de bossen rondzwerft. En die heb je mijn soep gegeven?”

„En je tabak!” bekende ze. „En het spek heeft hij ook meegenomen. Maar het was toch heus een van de koningen. Geloof me toch . . . En die pels dan?”

Grote mensen denken altijd dat ze alles beter weten. Ook daarop had grootvader een antwoord. „Dat nummer,” zei hij en wees met zijn vinger naar de zwarte cijfers, „hij was bang dat dit nummer hem zou verraden. Dat was zijn gevangenisnummer, kind!”

Maar dacht je nu, dat Waruscha overtuigd was? Helemaal niet!

Ze is nu al lang een volwassen vrouw geworden. Maar als je ooit eens in Rusland komt en haar ontmoet, dan zal ze je vast en zeker het verhaal vertellen hoe zij als klein meisje, in een strenge winter, bezoek kreeg van een van de heilige drie koningen en dat hij bij haar heeft gegeten en bij zijn vertrek, uit dankbaarheid, een mooie pels heeft achtergelaten voor haar grootvader!

Gera Jansma-Van Schouwenburg

Waarom het voor Dorientje geen kerstfeest was

Een zwerver is Jochem niet, al schooiert hij graag alleen op straat. Je kunt je ook wel indenken dat een hond, die midden in Leiden woont, wel eens iets anders wil dan een achtertuintje, of een wandelingetje aan de lijn.

Zelfs toen het in het hele land verboden was voor honden om los te lopen - je weet wel, vanwege de hondsdolheid - zelfs toen is hij nog wel een enkele keer de deur uitgeglipt.

Hij wachtte rustig een geschikt ogenblik af, de komst van de bakker of zo. En voor iemand het in de gaten had wandelde Jochem langs het Rapenburg, met een snoet van 'wie doet me wat.'

Nou zorgde hij er wel voor dat hij geen agent tegen het lijf liep. Dan ging hij éven een hoek om, óf hij liep ijskoud door, alsof hij van de prins geen kwaad wist . . . Zo heeft hij gezorgd, dat zijn baas nooit een boete van de politie kreeg. Kijk eens, als de mensen bij wie je hoort goed voor je zijn, dan moet je ook wat terug doen.

Er zijn in Leiden wel meer van die loslopende viervoeters. Op het Pieterskerkplein, bij Madame, wonen Pieter en Eduard. Daar heeft 'Madame,' zoals de studenten haar noemen, een klein eethuisje. Meestal zie je de honden dan ook in de buurt van dat restaurantje. Pieter is een zwarte poedel en Eduard een klein wit terriërtje. Jochem, die ook terriërbloed in zich heeft, maar die meer op een herder lijkt, - zijn rug is zwart en zijn buik lichtbruin - heeft wel eens geprobeerd met Eduard aan te pappen. Maar daar moest Pieter niets van hebben. Jochem kon kiezen: óf met alle twee bevriend, óf ophoepelen.